

TÜRGI VABARIIGI

JA

EESTI VABARIIGI

VAHELINE

INVESTEERINGUTE VASTASTIKUSE SOODUSTAMISE JA KAITSE

LEPING

Türgi Vabariik ja Eesti Vabariik, edaspidi nimetatud "lepingupoole",

soovides edendada kahe maa ulatuslikumat majanduslikku koostööd, eriti ühe lepingupoole investeerijate investeeringuid teise lepingupoole territooriumil;

tunnustades, et selliste investeeringute käsitlemise leping aitab kaasa kapitali ja tehnoloogia liikumisele ning lepingupoole majanduslikule arengule;

nõustudes, et investeeringu aus ja õiglane käsitus aitab säilitada stabiilset investeerimiskeskonda ja kasutada majandusressursse efektiivsemalt; ning

olles otsustanud sõlmida investeeringute soodustamise ja vastastikuse kaitse lepingu,

leppisid kokku järgnevas:

ARTIKKEL 1

Definitsioonid

Käesoleva lepingu tähenduses:

1. Mõiste "investeerija" tähendab:

(a) füüsilist isikut, kellel on kas ühe või teise lepingupoole kodakondsus vastavalt selle kehtivatele seadustele,

(b) juriidilist isikut, kes on ühinenud või moodustatud kas ühe või teise lepingupoole kehtivate seaduste järgi ja kelle peakontor asub selle lepingupoole territooriumil.

2. Mõiste "investeering" tähendab igat liiki varasid vastavalt selle lepingupoole õigusaktidele, kelle territooriumil investeeritakse, ning hõlmab eelkõige, kuid mitte ainult:

(a) aktsiaid, osakuid ja muid osalusvorme äriühingutes;

(b) reinvesteeritud tulusid, rahalisi nõudeid või muid seaduslikke nõudeid, mis omavad investeeringuga seoses rahalist väärtust;

(c) vallas- ja kinnisvara, samuti kõiki muid asjaõigusi nagu registreeritud pante, käsipante, kinnipidamisõigusi ja muid sarnaseid õigusi;

(d) autoriõigusi, lõõstusliku ja intellektuaalse omandi õigusi nagu patendid, litsentsid, tööstusdisainlahendused, tehnoloogilised protsessid, samuti kaubamärgid, firma väärtus, oskusteave ja muid sarnaseid õigusi;

(e) seaduse või lepingu alusel antud ärilisi kontsessioone, kaasa arvatud kontsessioonid loodusvarade otsimiseks, kultiveerimiseks, kaevandamiseks või kasutamiseks kummagi lepingupoole territooriumil edaspidi toodud tähenduses.

3. Mõiste "tulud" tähendab investeringule lisandunud summasid ja hõlmab eelkõige, kuid mitte ainult kasumit, intressi ja dividende.

4. Mõiste "territoorium" hõlmab maismaapiirides olevaid alasid, merealasad ja mandrilava, mille piirid on määratletud asjaosaliste riikide kokkulepetega ning mille üle lepingupoolel, kelle territooriumil investeeritakse, on vastavalt rahvusvahelisele õigusele suveräänsed õigused või jurisdiktsioon.

ARTIKKEL 2

Investeeringute soodustamine ja kaitse

1. Kumbki lepingupoolel lubab oma territooriumil oma õigusaktide raames investeringuid ja nendega seotud tegevust, andes neile vähemalt sama soodsad võimalused, nagu on sarnastes olukordades antud mis tahes kolmanda maa investeerijate investeringutele.

2. Kumbki lepingupoolel annab tehtud investeringutele vähemalt sama soodsa käsitluse, nagu on antud sarnastes olukordades tema enda või mis tahes kolmanda maa investeerijate investeringutele, olenevalt kumb neist on soodsam.

3. Vastavalt lepingupoole õigusaktidele, mis reguleerivad välismaalaste sissesõitu, ajutist maalviibimist ja tööhõivet:

(a) lubatakse kummagi lepingupoole kodanikul siseneda teise lepingupoole territooriumile ja viibida seal, et teha, arendada või juhtida investeringut, kuhu tema või tema palganud esimese lepingupoole investeerija on paigutanud või kavatses paigutada olulisi kapitali- või muid ressursse, või et nõustada seda investeerijat;

(b) lubatakse äriühingutel, mis on õiguspäraselt moodustatud vastavalt ühe lepingupoole asjakohastele õigusaktidele ning millesse teise lepingupoole investeerija on teinud investeringuid, kasutada juhtiv- ja tehnilist personali omal valikul, olenemata nende isikute kodakondsusest.

4. Käesoleva artikli sätteid ei rakendata kummagi lepingupoole sõlmitud järgnevate lepingute suhtes:

(a) mis tahes olemasolevat või tulevikus sõlmitavat tolliliitu, vabakaubanduspiirkonda, piirkondlikku majandusorganisatsiooni käsitlev või muu sarnane rahvusvaheline leping;

(b) täielikult või põhiliselt maksustamist käsitlev leping.

ARTIKKEL 3**Sundvõõrandamine ja hüvitamine**

1. Investeeringuid ei tohi sundvõõrandada, riigistada ega võtta nende suhtes muid otseselt ja kaudselt samalaadse toimega meetmeid, välja arvatud juhul, kui seda tehakse avalikes huvides, mittediskrimineerimise põhimõttel ning kohese, täieliku ja piisava hüvitise vastu ning õigusaktides sätestatud menetlust ja käesoleva lepingu artiklis 2 sätestatud käsitluse üldpõhimõtteid järgides.

2. Hüvitis peab olema võrdväärne sundvõõrandatud investeeringu turuväärtusega enne sundvõõrandamist või enne selle teatavakssaamist. Hüvitis tuleb maksta viivitusega ning see peab olema vabalt ülekantav, nagu on kirjeldatud artikli 4 lõikes 2.

3. Kummagi lepingupoole investeerijatele, kelle investeeringud on kannatanud kahju teise lepingupoole territooriumil sõja, relvastatud kokkupõrke, riigisestest rahutuste või muude sarnaste sündmuste tõttu, võimaldab see teine lepingupool kahjude hüvitamise korral vähemalt sama soodsas käsitluses kui oma investeerijatele või mis tahes kolmanda riigi investeerijatele, olenevalt kumb käsitlus on soodsam.

ARTIKKEL 4**Repatrieerimine ja ülekandmine**

1. Kumbki lepingupool lubab teha heade tavade kohaselt oma territooriumile ja sealt välja investeeringuga seotud ülekandeid. Ülekanded tehakse vabalt ja ilma põhjendamatu viivitusega. Sellised ülekanded hõlmavad:

- (a) tulusid;
- (b) investeeringu või selle osa müügist või likvideerimisest saadud tulusid;
- (c) hüvitisi vastavalt artiklile 3;
- (d) investeeringutega seotud laenudest tulenevaid tagasimakseid ja intressimakseid;
- (e) ühe lepingupoole kodanike, kes on omandanud teise lepingupoole territooriumil investeeringuga seotud asjakohase tööloa, töötasusid, palkasid ja muid tasusid;
- (f) investeeringuga seotud vaidlustest tulenevad makseid.

2. Ülekanded tehakse selles konverteeritavas valuutas, milles tehti investeering, või mis tahes konverteeritavas valuutas vastavalt ülekande päeval kehtivale vahetuskursile, kui investeerija ja lepingupool, kelle territooriumil investeeritakse, ei ole kokku leppinud teisiti.

ARTIKKEL 5**Subrogatsioon**

1. Kui ühe lepingupoole investeerija investering on kindlustatud mitteäriiliste riskide vastu seadusega sätestatud süsteemi kohaselt, tunnustab teine lepingupool kindlustaja kindlustuslepingust tulenevat õiguste üleandmist.
2. Kindlustajal ei ole õigust kasutada muid õigusi peale nende, mida investeerijal oleks olnud õigus kasutada.
3. Vaidlused ühe lepingupoole ja kindlustaja vahel lahendatakse kooskõlas käesoleva lepingu artikli 7 sätetega.

ARTIKKEL 6**Derogatsioon**

Käesolev leping ei mõjuta:

- (a) kummagi lepingupoole siseriiklikke õigusakte; ega
- (b) kummagi lepingupoole rahvusvahelisi kohustusi, mis annavad investeringutele või nendega seotud tegevusele soodsama käsitlemise kui sarnastes olukordades käesoleva lepinguga antav käsitus.

ARTIKKEL 7**Lepingupoole ja teise lepingupoole investeerija
vaidluste lahendamine**

1. Lepingupoole ja teise lepingupoole investeerija vaidlusküsimusest viimase investeringu üle annab investeerija lepingupoolele, kelle territooriumil investeeritakse, teada kirjalikult, lisades teatele üksikasjaliku informatsiooni. Investeerija ja asjaosaline lepingupool püüavad vaidlused lahendada heade tavade kohaselt konsultatsioonide ja läbirääkimiste teel.
2. Kui vaidlusi ei ole sellisel teel võimalik lahendada kuue kuu jooksul pärast lõikes 1 mainitud kirjaliku teate väljastamise kuupäeva, võib investeerija vaidlusküsimuse omal valikul esitada lahendamiseks:
 - (a) Rahvusvahelisele Investeeringualaste Vaidluste Lahendamise Keskusele (ICSID), mis on moodustatud "Riikide ja teiste riikide kodanike investeeringualaste vaidluste lahendamise konventsiooni" järgi;
 - (b) *ad hoc* arbitraazikohtule, mis on moodustatud Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Rahvusvahelise Kaubandusõiguse Komisjoni (UNCITRAL) arbitraazireeglite järgi;
 - (c) Pariisi Rahvusvahelise Kaubanduskoja Arbitraazikohtule;

(d) vaidluses osaleva lepingupoolle kohtule. Kuid investeerija, kes on andnud vaidluse lahendamise eespool mainitud kohtule, võib kasutada tihete vaidluse lahendamise menetlust käesoleva artikli punktide a, b või c kohaselt alles siis, kui lõplikku kohtuotsust ei ole vastu võetud ühe aasta jooksul.

3. Arbitraazi otsused on lõplikud ja siduvad kõigile vaidluses osalevatele lepingupooltele. Lepingupooled kohustuvad viima need otsused ellu vastavalt oma siseriiklikele õigusaktidele.

ARTIKKEL 8

Lepingupoolte vaidluste lahendamine

1. Lepingupooled püüavad heade tavade alusel ja koostöö vaimus lahendada käesoleva lepingu tõlgendamise või rakendamisega seotud vaidlusi kiiresti ja õiglaselt. Sellise lahenduseni jõudmiseks peavad lepingupooled otseseid ja sisutihedaid läbirääkimisi. Kui lepingupooled eespool nimetatud menetluse käigus ei jõua kokkuleppele kuue kuu jooksul, võib vaidlusküsimuse ükskõik kumma lepingupoolle taotlusel esitada kolmest liikmest koosnevale vahekohtule.

2. Kumbki lepingupool nimetab kahe kuu jooksul pärast taotluse vastuvõtmist ühe vahekohtuniku. Need kaks vahekohtunikku valivad esimeheks kolmanda vahekohtuniku, kes on kolmanda riigi kodanik. Juhul, kui üks lepingupooltest ei ole kindlaksmääratud ajaks vahekohtunikku nimetanud, võib teine lepingupool paluda Rahvusvahelise Kohtu presidendil määrata vahekohtunik.

3. Kui vahekohtunikud ei jõua esimehe valiku suhtes kokkuleppele kahe kuu jooksul pärast nende määramist, nimetab esimehe ükskõik kumma lepingupoolle palvel Rahvusvahelise Kohtu president.

4. Kui Rahvusvahelise Kohtu president ei saa käesoleva artikli lõigetes 2 ja 3 märgitud juhtudel seda funktsiooni täita või kui ta on ühe lepingupoolle kodanik, nimetab esimehe asepresident. Kui asepresident ei saa nimetatud funktsiooni täita või kui ta on ühe lepingupoolle kodanik, nimetab esimehe kõige vanem kohtu liige, kes ei ole kummagi lepingupoolle kodanik.

5. Vahekohtul on pärast esimehe valimise kuupäeva kolm kuud aega, et kooskõlas käesoleva lepingu teiste sätetega leppida kokku protseduurireeglites. Sellise kokkuleppe puudumisel palub vahekohus Rahvusvahelise Kohtu presidendil määrata protseduurireeglid, võttes arvesse üldtunnustatud rahvusvahelisi arbitraazireegleid.

6. Kui ei ole kokku lepitud teisiti, tuleb nõustumisest vahekohtu otsusega teatada ja asja kohtulik arutamine lõpetada kaheksa kuu jooksul pärast esimehe määramise kuupäeva ning vahekohus peab küsimuse otsustama kahe kuu jooksul pärast lõplikust nõusolekust teatamist või asja kohtuliku arutamise lõpetamist, olenevalt kumb on hilisem. Vahekohus võtab oma otsused vastu häälteenamusega ning need on lõplikud ja siduvad.

7. Esimehe ja teiste vahekohtunike kulud ning muud protseduuriga seotud kulud tasuvad lepingupooled võrdsetes osades. Vahekohus võib siiski otsustada, et üks lepingupool katab suurema osa kuludest.

8. Vaidlust ei esitata teisele rahvusvahelisele vahekohtule vastavalt käesoleva artikli sätetele, kui sama vaidlus on juba antud lahendada ühele rahvusvahelisele vahekohtule vastavalt artikli 7 sätetele ning on veel kohtus arutamisel. See ei mõjuta lepingupoolte tegevust otseste ja sisutihedate läbirääkimiste pidamisel.

ARTIKKEL 9

Jõustumine

1. Käesolev leping jõustub päeval, mil lepingupooled on teineteisele diplomaatiliste kanalite kaudu teatanud käesoleva lepingu jõustumiseks vajalike õiguslike protseduuride täitmisest. Leping kehtib kümme aastat. Lepingu kehtivus pikeneb, kui seda vastavalt käesoleva artikli lõikele 2 ei lõpetata. Lepingut rakendatakse nii enne selle jõustumist tehtud investeeringute kui pärast jõustumist tehtud või omandatud investeeringute suhtes.

2. Kumbki lepingupool võib teisele lepingupoolele saadetava kirjaliku teatega käesoleva lepingu lõpetada üks aasta enne esimese kümneaastase perioodi lõppemist või mis tahes muul ajal pärast seda.

3. Käesolevat lepingut võib täiendada lepingupoolte vahelise kirjaliku kokkuleppega. Täiendus jõustub pärast seda, kui kumbki lepingupool on teisele lepingupoolele teatanud täienduse jõustumiseks vajalike siseriiklike nõuete täitmisest.

4. Enne käesoleva lepingu lõpetamist tehtud või omandatud investeeringute suhtes ja muude investeeringute suhtes, millele käesolevat lepingut on kohaldatud, kehtivad käesoleva lepingu kõik teised artiklid lepingu lõpetamise päevast arvates veel kümme aastat.

ÜLALTOODU KINNITUSEKS on volitatud esindajad käesolevale lepingule alla kirjutanud.

KOOSTATUD Tallinnas 3. juunil 1997, türgi, eesti ja inglise keeles, kõik tekstid on võrdselt autentsed. Tõlgendamise erinevuste korral võetakse aluseks ingliskeelne tekst.

TÜRGI VABARIIGI
NIMEL

EESTI VABARIIGI
NIMEL